

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/1. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so pošiljati po pošti. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIS

Glasilno Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Povereništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po 2 Din od petih vrst. Inerdatni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

II. kongres Udruženja Jugoslovenskega Učiteljstva.

Po dvadnevem zborovanju glavne odbora, delegacije in III. glavne skupščine UJU je dne 7. avg. ob pol deveti uri dopoldne učiteljstvo napolnilo do zadnjega kotička veliko dvorano hotela „Union“. Ta dan je došlo še mnogo učiteljstva iz Slovenije in Hrvatske, da prisostvuje kongresu.

Kongres je otvoril predsednik Milutin Stanković, ki je v vznešenih besedah povdarjal sledeče:

Spominjal se je velikega hrvatskega pedagoga Ivana Filipovića, čigar stoletnico rojstva baš te dni obhajamo. V prvih vrstah, ki so že pred vojno delovale na veliki ideji duhovnega edinstva je bilo srbsko, hrvatsko in slovensko učiteljstvo. Takoj po osvobojenju je učiteljska skupščina v Beogradu manifestirala za nacionalno edinstvo. Današnji drugi kongres kaže, da je misel, ki je zbrala narodno učiteljstvo prvič v Beogradu, danes mnogo silnejša in jačja. Narodno učiteljstvo v mali predvojni Srbiji je imelo nalogo, da pripravi ljudstvo za veliko delo narodnega osvobojenja jugoslovenskega. Na nas vseh pa je sedaj, da nadaljujemo delo duhovnega edinstva in osvobodimo zasužnjene brate ter tako pomoremo k popolnemu ujedinjenju vsega jugoslovenskega. Ker ima učiteljstvo s svojim večjim vplivom na javnost poseben značaj, zasluzi, da se mu posveti od merodajnih faktorjev posebna pažnja. Na kongresu bomo razpravljali o osnovi narodne prosvete in o glavnih linijah prosvetne politike. Udeleženci iz vse države naj prav uspešno delujejo na današnjem kongresu.

Pozdrav oficijelnih zastopnikov.

Na to je pozdravil oficijelno zastopstvo, ki je posetilo kongres, in sicer so bili navzoči kot: Osební zastopnik ministra prosvete dr. Svetolik Stevanović, zastopnik ministrstva prosvete Jovo G. Jovanović, Adolf Obst kot delegat češkoslovaškega učiteljstva; pokrajinsko upravo je zastopal dr. Vidic. Dalje je bil navzoč generalni konzul CSR dr. Beneš, predsednik višjega deželnega sodišča dr. Babnik, zastopnik mestne občine svetnik Pirc, višja šolska nadzornika Poljanec in Wester, vseučiliški profesor dr. Osvald, šef delegacije ministrstva financ dr. Šavnik, narodni poslanik prof. Reiser, zastopnik dnevnika „Jutro“ načelnik Ribnikar, odposlanci Jugoslovenskega sokolskega saveza Gangl, Marolt in Švajger, za Ferijalni Savez Miladin Simić, za profesorsko društvo prof. Jeran, za jugoslovensko napredno omladino Rudolf Schauer, za Jugoslovensko Matico dr. Ravni-

har, predsednik višjega šolskega sveta dr. Bevk in češkoslovaški narodni poslanik Orišek.

Pozdrav kongresa kralju.

Predsednik je prečital brzojavko, ki se je odposlala Njeg. Vel. kralju na Bled in ki se glasi: »Udruženo srpsko, hrvatsko i slovensko učiteljstvo sa svoga drugog kongresa u Ljubljani pozdravlja Vaše Veličanstvo kao nosioca nacionalne ideje i vodju naroda iz slavinih dana borbe za slobodu i ujedinjenje. Da živi Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander I., Njegzini Veličanstvo kraljica Marija i ceo uzvišeni kraljevski dom!«

Da dajo zborovalci duška svojemu patrijotičnemu čustvovanju so zapeli vse tri narodne himne in ponovno vzklikali: »Živel kralj Aleksander!«

Oficijelni pozdravi.

V imenu ministra prosvete: Dr. Svetolik Stevanović je najpreje oprostil ministra prosvete, da se ne more osebno udeležiti kongresa, želi pa minister najlepše uspehe kongresu. Zagotavlja, da se vsi merodajni faktorji v ministrstvu prosvete trudijo, da ugodijo upravičenim učiteljskim zahtevam. Govoreč o vlogi učiteljstva je povdaril, da ne sme biti učiteljstvo birokrat, nego mora biti stalno v stikih z narodom. Nobena ideja se ne more vnesti v narod brez učiteljstva.

Tudi na bojišču je učiteljstvo pripomoglo s svojo hrabrostjo k zgradbi našega narodnega doma. Več kot ena tretjina srbskih učiteljev je vzdalo svoje kosti v veliko stavbo nove svobodne države. (Klici: »Slava jim! Slava jim! Slava jim!«) Ministrstvo prosvete gleda s ponosom na učiteljsko delo in pričakuje, da bo nadaljevalo svoj trud v dosedanjí smeri. Ujedinili smo se, toda nismo bili dovolj pripravljeni. Država je zgrajena, toda ni še dograjena. Minister prosvete s trdnó nado gleda v prvi vrsti na delo učiteljstva v tem oziru. Toda za to nesebično delo se mora učiteljstvo nagraditi. Zaenkrat ministrstvo ni moglo več storiti, bo pa v bodoče uvaževalo predložene resolucije, da se popravijo storjene pogrške z zakonom o narodnih šolah.

V imenu Češkoslovaškega učiteljstva: V imenu Češkoslovaške Učiteljske Obce, ki šteje nad 30.000 članov, je pozdravil kongres njen predsednik Adolf Obst. Z radostjo je došel na kongres. Tudi češkoslovaško učiteljstvo se poklanja kralju Osvoboditelju — Aleksandru. Navaja, da moramo pri vzgajanju polagati posebno važnost na srčno kulturo, ker

se le tako vzgojijo pravi demokrati. Vzgojiti imamo domovini novo pokolenje v smislu svobode in demokracije. Pri vzgoji pa je treba upoštevati srce in ne samo razum. Spominja se besed predsednika Masaryka, ki jih je govoril učiteljstvu v zbornici in ki vsebujejo vsa ta načela: Pred prevratom smo videli zlo, ki se je valilo na ljudstvo. Naloga sedanje dobe je, da preprečimo to zlo. Učiteljstvo mora imeti pri tem prvo besedo. Vaša naloga je, vzgojiti domovini novo pokolenje, ki bo umelo svobodo in demokracijo. Vse šolstvo, od osnovnega do najvišjega mora biti v tem smislu dobro organizirano. Zato pa je potreba vzgoje srca in razuma.

Bil sem nekaj tednov v Istri. Videl sem bogataše, videl bedno ljudstvo. Siromak je bil Hrvat in Slovenec, gospodar pa Italijan. Takó delajo z narodom ljudje, ki imajo moč, ki pa nimajo srca. Vtis, ki jih je dobil govornik v Istri med našim ljudstvom, so žalostni. Kapital in oblast je v rokah Lahov, Hrvat in Slovenec pa sta potlačena k tlóm brez vsake pravice. Učiteljstvo naj gleda, da čim prej vzgoji novo pokolenje in z njim nov svet. Bil sem med slovanskim ljudstvom v Primorju in videl sem, kako je srce tega ljudstva ranjeno.

V tem pogledu se ponovno spominja velikega Komenskega, ki je istotako deloval v smislu prenavljanja človeštva.

Ako je učiteljstvo danes mučenik, ako ima neprijatelje, to povzročajo oni, ki nočejo napredka, zastopniki reakcije in kapitala. Mase pa pojdejo za učiteljstvom. Treba jim je govoriti samo od srca.

Učiteljstvo pa naj se ne omejuje samo na svoje ozemlje, temveč naj se organizira mednarodno, predvsem s Slovani. Začetek taki združitvi mora biti storjen. Taka organizacija bi lahko uspešno nastopila proti klerikalni, gospodarski in politični reakciji. (Viharno odobravanje!)

Predlaga, da se takoj izvolijo trije delegati, ki naj v najkrajšem času storijo vse potrebno za skupno delo vseh slovanskih učiteljskih organizacij. Ko bomo imeli enkrat tako močno skupno organizacijo, potem bo šele uspešno naše delo proti klerikalni, gospodarski in politični reakciji.

Predsednik Stanković se je govorniku zahvalil za iskreni in bratski pozdrav ter mu svečano izjavil, da bo jugoslovensko učiteljstvo delovalo na to, da se njegove ideje realizirajo in da pride v najkrajšem času do velikega kongresa

češkoslovaškega in jugoslovenskega učiteljstva.

V imenu pokrajinske uprave: Vladni svetnik dr. Vidic je pozdravil kongres v imenu pokrajinske vlade, naglašajoč, da se poklic učitelja ne izčrpa v izrazu »učiti«, nego tudi v izrazu »vzgojati«. Vojna je narod demoralizirala. Naloga učitelja je ustvariti novo generacijo, generacijo idealov, ki bo imela čut državnosti, ki ga v novih osvobojenih pokrajinah še pogrešamo. Nekdaj nam ni bilo treba tega čuta, ker je bilo usmerjeno naše delo na rušenje trhle države, ki nam ni mogla biti domovina. Popreje smo učili narod sovražiti državo, sedaj pa često pozabljam, da imamo svojo lastno državo, ki jo je treba čuvati. (Klici: Tako je! Viharno odobravanje!) Kongresu želimo najboljšie uspehe, da učiteljstvo odnese s kongresa in iz Slovenije najlepše vtise. Učiteljstvo naj preživi v Sloveniji prijetne dni in odnese v svoje kraje zavešt, da za ta lep kos naše zemlje ne sme biti nikdar govora o amputaciji.

(Dvorana je zavalovila v viharnem odobravanju in ploskanju).

V imenu mestne občine ljubljanske: Obč. svet. Josip Pirc je v imenu občine pozdravil kongres jugoslovenskega učiteljstva, želeč kongresu uspehov in naglašajoč temeljne naloge vzgojnega dela učiteljstva med narodom. Povdarjal je, da pozdravlja UJU v imenu občine. Ni zgolj formalnost, ki jo vršim, temveč je odsev notranjega prepričanja, da Vas pozdravljam kot sejalce prosvete v narodu. Vaše delo in duh preveva narod do zadnje koče. Zaradi dela med narodom Vas pozdravljam in želim, da utrdite organizacijo. Posebno pa želim, da spoznate naše prilike ter tako odprete pot za stvarno ujedinjenje, v katerem znamenju Vam kličem: Dobro došli!

V imenu oddelka ministrstva prosvete: Načelnik Jovo Dj. Jovanović je pozdravil kongres v imenu ministrstva prosvete. Kratko je omenil socialni položaj učiteljstva, ki se mora izboljšati. Vsi vodilni člani ministrstva prosvete bodo z vso vnemo delovali za izboljšanje.

V imenu ljubljanske univerze: Univ. prof. dr. Osvald je pozdravil kongres v imenu ljubljanske univerze. V svojem pozdravnem govoru se je kratko dotaknil sodobne materialistične družbe. Povojni bogataši ne kažejo posebno razpoloženja napram učiteljstvu, ki ga smatrajo za idealista, ki išče svoje življenje v zvezdah. Če je novinarstvo sedma velesila, je v današnjih dneh učiteljstvo prva velesila.

LISTEK.

Službena 50letnica Janka Žirovnika.

(Zahvala prirediteljem slavnosti pri »Slepem Janezu« v Št. Vidu nad Ljubljano, 5. avgusta 1923.)

Za tople pozdrave in lepe besede priznanja se Vam vsem prav srčno zahvaljujem! Ob toliki Vaši ljubeznjivosti sem kar v zadregi, ker čutim, da nisem osebno zaslužil tolikega priznanja, pač pa ga zasluži namen, ko sem hotel s svojim delom, to je potom pouka in vzgoje dvigniti svoje učence v boljši položaj in s tem pokazati pot, po kateri mora hoditi ves narod, ako hoče doživeti boljše čase. To moje delo je imelo nekaj uspeha in to so mi vodilni možje priznali in me predlagali v najvišje odlikovanje. Ker sem torej to odlikovanje zaslužil največ med Vami, je prav, da se ga tudi veselim med Vami. Veselite se ga pa tudi Vi z menoj, ker smo več let skupaj v šolo hodili in živeli kot ena družina v najlepših razmerah in ker sedaj vidite prihajati čase, ko se pošteno delo priznava, ne pa preganja.

Obenem se tudi spominjate, da se že dolgo dobo 50 šolskih let ukvarjam s poukom in vzgojo mladine in da sem torej marsikateremu mlademu človeku pomagal položiti temelj, na katerem si je sezidal udoben dom in si v njem priredil mehko gnezdo.

V 50. letih se marsikaj doživi. Toda bilo bi predolgo, če bi Vam hotel naštevati zgodbe in doživljaje iz teh 50. let. Vendar naj Vam povem par značilnih smernic, ki so me vodile v dolgih letih učiteljevanja in konečno pripeljale danes tu sem med Vas k prijatelju Francetu Šusteršiču.

Z veseljem sem se podal v učiteljski stan. In dasi se mi je marsikdaj čelo zmračilo ob neprilikah v šoli ali zunaj nje, vendar lahko rečem, da sem užil več solnčnih dni, kakor pa oblačnih, posebno še tu na lepi šentviški planjavi. Pa še to lahko pristavim, da sem veliko teh oblačnih dni sam priklical s površnostjo, nespretnostjo, nepotrpežljivostjo ali kakorkoli že. Solnčnih dni pa je bila večja polovica ravno v Št. Vidu in odkrito rečem: Ne morem si misliti čistejšega veselja, ali lepšega užitka ali boljšega plačila za delo, kakor je zavešt, da sem svojem bližnjemu vidno pripomogel do boljšega življenja. Vi vsi

to lahko spričujete. Noben stan ne daje tega užitka tako popolnoma, kakor ravno učiteljski; zato je učiteljski stan najlepši.

Pri vsem delu so me v glavnem vodila nekako taka-le načela: Svoje učence sem imel rad, kakor svoje otroke. Zahteval sem pa od njih tudi brezpogojno pokorščino, kakor od svojih otrok. Kdor se mlad ne uči ubogati, ta ne bo nikdar dobro gospodaril. Na dobrem gospodarstvu pa stoji vsa sreča. Seveda — otrok mora čutiti mojo gorkoto, otrok mora vedeti, da ga imam resnično rad, potem mi bo tudi res udan in pokoren. Vaditi se mora spoštovati avtoriteto. Mi smo, ki smo se učili reda in zakonov in mi smo, ki se moramo teh zakonov držati, ker izgledi vlečejo, besede pa le mičejo. Reven tačan je ta, kdor red in zakon uči, sam se pa ne ravna po njem. Potem pa mi podavamo te zakone učencem. Torej moramo od njih zahtevati, da jih sprejmo brez ugovora. Tako zahteva družabni red. Ako jim pa naši zakoni in naš red ne bodo ugajali, naj jih pa popravijo po svoji pameti in po svojem okusu, ko bodo imeli moč zato. Ako pa le naletimo na indolenco ali celo na odpor, tedaj se moramo na spomniti, kako

vele naši narodni pregovori ter jih privedarno uporabiti. Eden pravi: Šiba novo mašo poje. Drugi veli: Kjer je veliko biti, tam je malo vžiti. Če pa ne gre ne z lepa, ne z grda, pa pravimo: Jaz gospod, ti gospod, kdo bo pa krave pasel?! — Pred 50. leti so šibo sicer odpravili, ker se je veliko zlorabljala. Učiteljstvo je bilo še samo vse pre malo vzgojeno in je torej marsikdaj v šoli vladala strast, mesto pameti. A ta odprava šibe se je potem še bolj zlorabljala — seveda v veliko škodo vsemu narodu. Vso odgojo so pomehkužili. Dali so otroku tako veljavo, kakoršne ne bi smel nikdar imeti.

Učitelj, ki stori v šoli svojo dolžnost, je truden in potrebuje počitka. Kje se pa more lepše odpočiti, kakor v božji naravi?! — Zato je čisto naravno, da je učitelj — vrtnar. Učitelj se po šoli najbolje odpočije med drevmi in cveticami. Tu se giblje v svežem zraku in ustvarja nove vrednote ter poleg vsega tega še regulira — svojo valuto. Od vrtnarstva do kmetijstva je pa samo pol koraka. Smelo trdim, da učitelj poleg svoje šolske službe razmeroma nikjer ne more svojemu narodu koristiti toliko, kakor z umnim vrtnarjenjem in kmetovanjem. To sem uvidel že pred več nego

Cilji učiteljstva morajo biti jasni in točni. Današnja generacija je na smrt bolna, in vprašanje je, kako jo nadomestiti z zdravim. To vprašanje je tako aktualno, da, če bo še dolgo le klic v puščavi, nastopi konec evropski kulturi.

V imenu Jugoslov. Sokolskega Saveza: Kongres UJU je nato pozdravil v kroju podstarosta Jugoslovenskega sokolskega saveza Engelbert Gangl sledeče: Bratje in sestre! Starešinstvo Jugoslov. sokolskega saveza mi je naročilo, naj današnjemu kongresu UJU sporočim njegove pozdrave. Izvršujem to naročilo toliko rajši in s toliko večjo radostjo, ker vem, da pozdravljam kot zastopnik kulturno-vzgojne organizacije vzgojevalce in vzgojevalke našega naroda, ki so mnogi od njih v našem Sokolstvu odlični delavci in delavke. Bodite mi torej bratsko pozdravljeni. Zdravo!

Naloge Sokola in narodovega učitelja teko vzporedno: Vzgojamo fizično in moralno narod in ga dvigamo od one stopnje popolnosti, ki je sploh dosegljiva; usposabljam ga za uspešno tekmovanje na vsakem polju javnega življenja in udejstvovanja z vsemi kulturnimi narodi, da bomo prvi med prvimi, najboljši med najboljšimi, najzrelejši med nazrelejšimi, da bomo narod, ki ga bodo vsi spoštovali, narod, ki bo njegova fizična in moralna moč domovini čast, bogostvo in ščit, a sovražniku strah in trepet. (Dolgotrajno navdušeno odobravanje).

Naš najvišji ukaz je blagor domovine, nihče nam ni več kakor ona, nihče ni bolj in samo naš kakor ona. Za domovino vse — zanjo življenje in smrt!

V vsakem našem srcu vladaj in ravnaj vsak njegov utrip odločnost in moč, značajnost in zavednost, vsakemu našemu dejanju bodi vzrok in pogon vztrajnost in nesebičnost, poštenost in požrtvovalnost, v mišljenju se izražaj plemenitost in resnicoljubnost, pogled jasno in ponosno obrnjen v daljavo in višino k vzorom lepote, svobode in resnice in v vsaki duši neutešeno in neutešljivo hrepenenje po združitvi z vsemi brati in sestrami, kjerkoli so in kakorkoli trpe v robstvu in duševnih mukah!

Nikomur nočemo zla in krivice, a bomo se proti laži in hinavščini, proti nemoralni in vsakršni izprijenosti, proti licemerstvu in lizunstvu, proti vsem izročkom materialnih in moralnih pregreh in okuženju! Na lepi naši zemlji gospoduj telesno in duševno lep in zdrav narod, ki bodi zaveznik in sobojevnik vsem slovanskim narodom, da se dvigne pod sokolskim praporom do neslutene veličine, moči in slave vesoljno kulturno Slovanstvo, ki bodi dika in ponos vsemu človeštvu!

To hočemo, to moramo! To je oni sokolski duh, ki mora v vsakega našega človeka, ki mora prešiniti, prepeljati in prekvasiti ves naš narod brez razlike na spol in starost, na razred in stan, na vero in politiko! Ko bi bilo več tega sokolskega duha med nami, bi bile vse razmere v naši zemlji že davno urejene, bi se ne pobijali in ne sramotili med seboj, temveč bi v bratski ljubezni in vzajemnosti uživali bogate plodove svobode, ki nam jo je priborilo junaštvo orožja in brezprimernega žrtvovanja po zapovedi sokolskega gesla: V pesti sila, v srcu od-

ločnost, v mislih domovina! (Burno odobravanje).

Pozivljam vas bratje in sestre, da pomorete temu in takemu sokolskemu duhu do splošne zmage, da postanete po pravici in resnici Sokoli učitelji in Sokolice učiteljice — vodniki in vodnice našemu ljubljenu ljudstvu. Temu pozivu pridružujem še enkrat svoje iskreno bratsko pozdravilo. Zdravo! Zdravo! Zdravo!

V imenu profesorskega društva: V tem imenu je povzel besedo prof. Jeran. Povdarjal je potrebo skupnega delovanja med učiteljstvom in profesorji. Skupne so naloge srednješolskega in ljudskošolskega učiteljstva, iste so težkoče pri izpolnjevanju vzvišenega posla vzgajanja. V profesorskem društvu vlada nazor, da ne sme biti osredotočeno delovanje profesorjev samo v pravcu intelektualnih zmožnosti, ampak da je treba posvetiti več skrbi za dvigovanje moralnih dobrin v mladini. Govornik želi kongresu mnogo uspeha, zavedajoč se, da je uspeh tega kongresa tudi uspeh profesorjev.

V imenu Jugoslovenske Matice: Predsednik Jugoslovenske Matice dr. Vladimir Ravnihar je pozdravil kongres v imenu one organizacije, ki vrši eno najbolj vzvišenih nalog, ko skrbi za gnotni in moralni blagor naših zaslužjenih bratov onstran meja. Govornik je izrazil svoje veselje, ko na tem mestu lahko ugotovi, da je uprav jugoslovensko narodno učiteljstvo oni faktor, ki je s svojim požrtvovalnim delom med ljudstvom največ pripomogel k uspešnemu razvoju in napredku našega obrambnega dela. Jugoslovensko Matico veže dolžnost globoke hvaležnosti do učiteljstva. Da je Jugoslovenska Matica prodrla do zadnje kočice, je zasługa učiteljstva. Učiteljstvo je zaneslo idejo Jugoslovenske Matice med najširše mase.

Velikih zaslug si je učiteljstvo pridobilo o priliki raznih dobredelnih prireditelj, ko je Jugoslovenska Matica zbirala denarna sredstva za ohranitev našega življa v tujini. V narodnoobrambnem delu gre našemu učiteljstvu najvišje priznanje.

Vzpodbujajoč učiteljstvo k nadaljnjemu intenzivnemu delu na tem polju, je predsednik Jugoslovenske Matice vzkliknil navzočim delegatom:

Ne pozabite, da so oči 100.000 zaslužjenih bratov uprte v nosilce naše nacionalne misli med široke sloje naroda! Podjarmljeni sinovi našega naroda kličejo jugoslovensko učiteljstvo na trajno in materijelno pomoč, od njega pričakujejo opore v težkih trenutkih mračnega življenja pod tujim jarmom! V imenu te velike ideje, v imenu nesrečnih, zatiranih bratov pozdravljam kongres Jugoslovenskega učiteljstva in mu želim največjega uspeha. Zdravo!

V imenu napredne omladine: V imenu naprednega študentstva je pozdravil kongres Rudolf Schauer. Povdarjal je posebno stik ostale inteligence z učiteljstvom, ki se že sedaj vrši pri delu v F. S. in na narodnem prosvetnem polju ter je želel, da se tozadavni sklepi ptujske pokrajinske skupščine čimprej izvedejo.

V imenu Ferijalnega Saveza: V imenu Ferijalnega Saveza pa Miladin Simić.

40. leti in postal sem vrtnar. In dasi so me stale nove strokovne knjige, nove sadike, nova drevesa in razna semena tekom let toliko lepih denarcev, da bi si bil pred vojno lahko za nje kupil hišico z vrtičkom, vendar mi ni bilo še nikoli žal za nje.

Užil sem v vrtu veliko veselja, ostal sem zdrav, da zaradi bolezni do danes še nisem ležal 24 ur skupaj v postelji, otrokom in odraslim sem delal veselje z rožami, drevjem itd. in me to vrtnarjenje še danes tako veseli, da mi je od marca do novembra vsak dan prekratek vsaj za 2 uri. Zato se mi zdi nemogoča šola brez vrta in učitelj brez veselja do tega koristnega in lepega dela.

Povem naj še, da nikdar nisem tiščal v mesto, dasi so me vabili in mi ponujali službo v mestu. Slavnji Cezar je nekoč rekel, da je raje v vaši prvi, nego v mestu drugi. Za prvenstvo mi ni bilo, a na deželi se človek vse bolj prosto giblje. Seveda — prostaško se ne sme gibati nikjer — tudi v najbolj oddaljeni in zapuščen dragi ne, ker mora ostati sam sebi zvest in imeti vedno pred očmi svoj vzvišeni poklic kot nosilec napredka in kulture. Ako pa le začetim želje po mestni družbi, da ostanem ž njo v stiku in ne odrvenim, tedaj pa grem v gledišče ali na koncert v mesto, da se malo poživim. Splošno pa lažje živim stanu

primerno in tudi razmerno več lahko stirim za svojega bližnjega na deželi, nego v mestu.

Naš stan uči ljudi in jim daje v roke orodje, da bi si tem lažje zgradili svojo srečo. Naš stan dela torej za napredok. Zato sem bil vedno napreden in sem delal za ljudsko izobrazbo tudi zunaj šole s petjem, predavanjem, kmetijskim poukom itd. Pritegnil sem k temu delu tudi druge prijatelje napredka in veselo smo se shajali in menili kako stoji svet in kako se moramo mi na tem svetu obračati.

Pregnali so me, a ugnali pa ne. Živel sem po svoji vesti in delal naprej, kolikor se je dalo v danih razmerah, ker sem bil vedno te vere, da pravica mora zmagati in da je poštenost najboljša politika. — Pa je tudi bilo tako. Zvesto delo, zmernost povsod in nekaj taktika pa gre čas hitro in lepo naprej. Slabi doživljaji s časom pobledé, lepi pa ostanejo v živem spominu in človeka mladé. Take lepe spomine imamo mi na naše shajanje, na naše izlete, na naše petje in to človeku dobro dé na stara leta.

Tako sem torej precej lehkoma premagoval težave in lepo preživel 50 let v učiteljski službi in od teh dobro tretjino med vami. Konstatiram, da so bila to naj-

V imenu jugoslovenskih novinarjev: Novinarsko združenje je poslalo na kongres g. Stepana Kobasico, ki je zagotavljal, da bodo novinarji vedno pomagali učiteljstvu pri njegovem težkem delovanju. V tem oziru ne poznamo nikakih strank, ampak razločujemo samo dvoje vrste ljudi: one, ki ljubijo državo in one, ki je ne ljubijo. Jugoslov. tisk bo povsod deloval za učiteljstvo in s tem služil domovini. Naglašal je, da med novinarji in učiteljstvom ni velike razlike. Imamo skupni cilj: jačati in utrditi temelje države, čuvati delo onih, ki so padli za narodno svobodo!

V imenu čehoslovaških novinarjev: V imenu čehoslovaških novinarjev je pozdravil kongres g. Karel Čvančara.

Predsednik Stanković je zaključil pozdravne govore z besedami:

Po teh pozdravnih govorih, ki so bili himna ideji učiteljskega dela, je naša sveta dolžnost, izvršiti začetni program. Izpolnilo se je 100 let, odkar je bil rojen hrvatski borec za narodno svobodo Ivan Filipović, učiteljstvo naj stopa za njim! (Slava mu!)

100letnica Ivana Filipovića.

Urednik zagrebškega »Jedinstva«, glasila Pov. UJU Zagreb, Ljud. Krajačić je imel nato krasno zasnovan govor v spomin 100letnice rojstva (24. julija t. l.) našega stanovskega prvobornika pedagoga Ivana Filipovića. Govor ponatisnemo iz »Jedinstva« v celoti.

Poklonitev vencev Prešernu.

Po končanih pozdravih je učiteljstvo korporativno odšlo pred Prešernov spomenik na Marijinem trgu ter se tam poklonilo velikemu duhu našega pesnika Prešerna. Pred spomenik je učiteljstvo položilo krasne vence, ki jih je poklonilo pesniku-velikanu UJU, drugega čehoslovaška Učiteljska Obec in tretjega udeleženci II. kongresa UJU v Ljubljani.

Seja višjega šolskega sveta v Ljubljani 9. avg. 1923.

Enoten pričetek šolskega leta.

Višji šolski svet je sklenil, da se začne šolsko leto na osnovnih šolah v celi Sloveniji — kakor sploh v celi državi — 1. septembra. Ta dan se vrše vpisovanja, 3. septembra so šolske maše, 4. septembra pa se naj začne povsod redni pouk. To velja tudi za šole v mestih, kjer se nahajajo srednje šole. V slučaju nujne potrebe lahko okrajni šolski sveti podaljšajo po svoji uvidevnosti posameznim učencem počitnice do 31. oktobra.

Srednje šole začno šolsko leto dne 10. septembra.

Odpustitev pomožnih učnih oseb.

Dalje je višji šolski svet sklenil odpustiti okrog 50 pomožnih učnih moči. Odvšne moči naj prosijo za službo v okrajih, kjer učiteljstva primanjkuje. Kdor ne bi hotel nastopiti službe v drugem okraju, se bo črtal.

Princip za otvarjanje in razširjenje meščanskih šol.

Glede meščanskih šol se načelno sklene, da se otvarjajo prvi razredi le tam, kjer se prijavi najmanj 20 učencev, 4. (nastavni) razredi pa le, kjer se prijavi najmanj 15 učencev. V splošnem se

Pred spomenikom je govoril predsednik UJU Milutin Stanković in predsednik Čehoslovaške Učiteljske Obce Adolf Obst.

Po manifestaciji je učiteljstvo odšlo zopet v Unionsko dvorano in se je zborovanje nadaljevalo.

Referati.

Dopoldne in popoldne so nato sledili referati, in sicer:

a) O jedinstvu osnovnega pouka v naši državi z obzirom na učne predmete v katerih je treba izvesti jedinstvo in enotnost pouka v celi državi. Ref. prof. Skavič iz Zagreba.

b) Višja učiteljska izobrazba, v zvezi z vprašanjem Višje Pedagoške Šole, vprašanjem o sprejemanju učiteljev na Univerzo in vprašanjem reorganizacije učiteljskih. Ref. dr. Turić, prof. viš. ped. šole v Zagrebu.

c) Problem moderne vzgoje v jugoslovenskem pravcu, dr. Stane Rape, učit. osn. šole v Ljubljani.

Ker bodo vsi referati izšli v tisku, tu opuščamo razpravo o njih.

Zaključitev kongresa.

Predsednik g. Stanković je ob koncu kongresa spregovoril par lepih stavkov, zahvaljujoč se celokupnemu učiteljstvu za njegovo veliko udeležbo in resno prisostvovanje na tretji glavni skupščini in drugem kongresu. Današnji kongres je pravo dostojanstvo učiteljskega dela. Razpravljali so se problemi, ki intereso rajejajo poleg učitelja še vsakega iskrenega prijatelja narodovega napredka. Posebna zahvala pa velja slovenskemu učiteljstvu in zlasti g. Luki Jelencu, ki so storili vse, da vsem udeležencem kongresa pripravijo čim boljše bivanje v prestolici Slovenije, kar so v polni meri tudi dosegli.

Ob 17. je bil zaključen II. kongres Udruženja Jugoslovenskega učiteljstva.

otvarjajo novi razredi in nastavljajo nove moči le v okviru budžeta. Nove šole se bodo v bodoče ustanovljale le v krajih, kjer bodo na razpolago zadostni prostori za šole in za učiteljska stanovanja. Meščanska šola v Zalcu se ukine, ako do konca šolskega leta 1924/25. ne bo zajamčeno popolno kritje za vse šolske potrebščine. Meščanski šoli na Jesenicah dobta 4. (nastavni) razred.

Do oktobra nobenih upokojitev!

Sklepanje o prošnjah za upokojitev se odgodi do 1. oktobra.

Imenovanja.

Za nadučitelje so imenovani: Na Vačah Ivan Gabrovšek, v Železnikih Hinko Klavora, v Št. Vidu nad Cerknico Anton Vodopivec, v Planini pri Rakeku Valentin Vlad. Požar, v Rovtavi Ivan Stegovec, v Fari vasi Martin Marinc, v Radečah pri Zidanem mostu Jos. Armič, v Koprivniku Vinko Ljubič, v Št. Lovrencu Anton Pregelj, v Gor. Sušicah Fran Zupančič, v Rakitni Viktor Engelsberger, v Štrek-ljevcu Albin Razpotnik, v Talčjem vrhu Albin Čebular.

Za učitelje, odnosno učiteljce so imenovani: v Višnji gori Ivan Turnher, v Toplicah pri Zagorju Irma Groharjeva, v Kovorju pri Trziču Elizabeta Brtoncelj-Kren, v Zalem logu nad Železniki Zora Planecki, na Trati nad Škofjo Loko Gabrijela Pipanova in Henrik Paternost, v Senčurju pri Kranju Katar. Megličeva, v Poljanah nad Škofjo Loko Lavrencija Perkova in Janko Kokalj, na deški osnovni šoli v Škofji Loki Albert Debeljak, v Selcih nad Škofjo Loko Valerija Ivančeva, v Trebnjem Julija Berlanova, pri Sv. Duhu nad Blokami Marija Steblaj-Sirnikova, na Rakeku Ernestina Gospodaričeva-Likar in Jožica Kobalova, v Starem trgu pri Ložu Marija Tomčeva, pri Sv. Trojici nad Blokami Viktorija Troštova, v Begunjah nad Cerknico Marija Selanova, v Planini pri Rakeku Pavla Ribarič-Krištofič, v Cerknici Josip Šušteršič, na Uncu pri Rakeku Ana Meliva, v Žireh Franja Miklavčičeva in Cecilija Kržišnikova, v Ribnici Avgust Lužik, v Stari Cerkvi Franja Ekartova, v Gotenici Alojzij Tscherne, v Sori Erbežnik Avgusta, v Radečah pri Zidanem mostu Alojzija Razpotnik-Severjeva, v Žužemberku Vida Dereani-Krašovčeva, v Koprivniku Ana Piškurjeva, v Beltincih Julija Mlakarjeva in Jos. Vebrova, v Murski Soboti Gustav Čížek in Leopoldina Justinova, v Tomišlju Arnošt Adamič, za učitelja-voditelja, na Jezeru pri Preserju Štefan Schein, v Kopanju Fran Čuk, za učitelja v Podlipi Julija Spicer, v Preski Andrej Bensa, v Št. Jurju pri Grosupljem